

גזרת פ״י/ו – האות הראשונה נחה

בלשי השורש – גזרות הנחים

🎯 מה נלמד?

- לזהות פעלים מגזרת פ״י/ו.
- להכיר את הצליל המיוחד בהפעיל (הוֹ־ / הֵי־) ובנפעל (נוֹ־).
- לזהות הופעל בשורוק (הוּ־) ולהעביר להפעיל.
- לזהות עתיד קל בחיריק מלא (אִישַׁן, יִירַשׁוּ).

🔎 תיק החקירה

השביל הוֹבִיל אותנו אל המעיין. מורידים את הה׳ ואת הי׳ של הפעיל – ונשארות ו־ב־ל. אבל הו׳ לא נשמעת כעיצור – היא אות נחה בתחילת השורש! 🟢

השם

פ״י/ו: האות הראשונה בשורש (פ׳ הפועל) היא י׳ או ו׳. במקרים רבים היא נחה – נכתבת ולא נשמעת. לכן רושמים: י/ו־ב־ל.

🔎 איך מזהים?

„הוא אתמול״ ← בניין ← השמטת מוספיות ← נשארות 3 אותיות, והראשונה היא ו׳ או י׳ שאינה נשמעת.

🎧 הפעיל: הוֹ־

בבניין הפעיל „הוא אתמול" נשמע הוֹ־: הוֹרִיד, הוֹבִיל, הוֹשִׁיב, הוֹסִיף, הוֹדִיעַ.

⭐ חמישה מיוחדים: הֵי־

בחמישה שורשים בלבד הפעיל נשמע הֵי־: הֵינִיק, הֵימִין, הֵילִיל, הֵישִׁיר, הֵיטִיב.

🎧 נפעל: נוֹ־

בבניין נפעל „הוא אתמול" נשמע נוֹ־: נוֹלַד, נוֹסַד, נוֹתַר, נוֹעַד, נוֹעַץ.

🔵 הופעל: הוּ־

בהופעל שומעים שורוק במקום קובוץ: הוּבַל (ולא „הֻבַל"), הוּרַד. כדי למצוא שורש – מעבירים להפעיל: הוּבַל ← הוֹבִיל.

⏩ עתיד קל: חיריק מלא

בעתיד של בניין קל: אות איתי״ן בחיריק ואחריה י׳ נחה: אִישַׁן, יִירְשׁוּ, תִּינַק.

🧪 מבחן הפעיל

הוּרַד או הוּקַם? שתיהן בתבנית הוּ__. מעבירים להפעיל: הוֹרִיד (הוֹ_י_) ← פ״י/ו; הֵקִים (הֵ_י_) ← ע״ו/י.

🏗️ הגזרה בבניינים

בניין	דוגמאות
קל	יָרַד, יָשַׁב (כאן הי׳ נשמעת); עתיד: אִישַׁן
נפעל	נוֹלַד, נוֹסַד, נוֹתַר
הפעיל	הוֹבִיל, הוֹרִיד; הֵינִיק, הֵיטִיב
הופעל	הוּבַל, הוּרַד

🔍 בלשים בפעולה

השביל הוֹבִיל אותנו אל המעיין.

⏪ **הוא אתמול**	הוֹבִיל
🏗️ **בניין**	הפעיל
✂️ **מה נשאר**	ו־ב־ל
🌱 **שורש**	**י/ו־ב־ל** · פ״י/ו

🔍 בלשים בפעולה

הגור הקטן נוֹלַד בחורף.

⏪ **הוא אתמול**	נוֹלַד
🏗️ **בניין**	נפעל
✂️ **מה נשאר**	ו־ל־ד
🌱 **שורש**	**י/ו־ל־ד** · פ״י/ו

🔍 בלשים בפעולה

הציוד הוּבַל לאולם במשאית.

⏪ **הוא אתמול**	הוּבַל
🏗️ **בניין**	הופעל ← הוֹבִיל
✂️ **מה נשאר**	ו־ב־ל
🌱 **שורש**	**י/ו־ב־ל** · פ״י/ו

💡 הופעל עם שורוק (הוֹ־) – מעבירים להפעיל: הוֹבִיל.

🔍 בלשים בפעולה

הלילה אִישַׁן מוקדם, כי מחר יש טיול.

⏪ **הוא אתמול**	יָשַׁן
🏗️ **בניין**	קל
✂️ **מה נשאר**	י־ש־ן
🌱 **שורש**	**י/ו־ש־ן** · פ״י/ו

💡 עתיד שמתחיל באות אית״ן בחיריק ואחריה י׳ נחה (חיריק מלא) – סימן לפ״י/ו.

✋ נסו לבד

1. היא הוֹרִידָה את התיק מהכתף. ← **י/ו־ר־ד**
2. הטבח הוֹסִיף מעט מלח למרק. ← **י/ו־ס־ף**
3. מועדון המדע נוֹסַד לפני עשר שנים. ← **י/ו־ס־ד**
4. החתולה הֵינִיקָה את הגורים. ← **י/ו־נ־ק**
5. אפשר לְהוֹרִיד את הדף מהאתר ולהדפיס. ← **י/ו־ר־ד**

⚠️ שימו לב

- בבניין קל בעבר הי׳ נשמעת: יָרַד, יָשַׁב. היא „נחה״ בבניינים אחרים: הוֹרִיד, הוֹשִׁיב.
- להבדיל: „הוא נוֹעֵץ מסמר״ (קל, נ־ע־ץ) לעומת „הוא נוֹעָץ ביועצת״ (נפעל, י/ו־ע־ץ). הניקוד והמשמעות מכריעים.
- הוֹלִיךְ נשמע כמו פ״י/ו, אבל השורש שלו ה־ל־ך – יוצא דופן שכדאי לזכור.

🧠 סיכום

- פ״י/ו = האות הראשונה בשורש י׳/ו׳ נחה.
- הפעיל: הוֹ־ (וחמישה שורשים: הֵי־).
- נפעל: נוֹ־. הופעל: הוּ־ ← מעבירים להפעיל.
- עתיד קל: חיריק מלא (אִישַׁן).

🚀 עכשיו מתרגלים

פעילויות, משחק ודפי תרגול באתר:

https://gizrot-hanachim.sites.tab.bot/u-py.html

